Kayıp İcra Dosyasında Zamanaşımı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 12. Hukuk Dairesi	04.03.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/7788	2026/1525	İİK 71/2, İİK 33/a, 4473 s. K. m.18, TTK 814

ÖZET

Kambiyo takibinde icra dosyası kayıp olduğu hâlde UYAP'taki taralı belgelerle İİK 71/2 zamanaşımı şikâyetini kabul eden karar bozuldu; dosyanın 4473 sayılı Kanun m.18 kıyasen ihya edilmesi, sonra şikâyetin incelenmesi gerekir.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/kayip-icra-dosyasi-ihya-edilmeden-zamanasimi-2026-1525/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

12. Hukuk Dairesi 2025/7788 E. , 2026/1525 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine karşı borçlunun icra mahkemesine başvurusunda; takibin kesinleşmesinden sonraki döneme ilişkin zamanaşımı süresinin dolduğunu ileri sürerek icranın geri bırakılmasını talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince; borçlu yönünden İİK'nın 71/2 ve 33/a maddeleri uyarınca icranın geri bırakılmasına karar verildiği, alacaklı tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince; istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği görülmüştür.

4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde... Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun'un 18. maddesinde; "İcra dosyalarının yenileme muamelesi yazılı deliller ve vesikalar üzerine icra ve iflas tetkik mercii vazifesini gören icra hakimleri tarafından yapılır. Tetkik mercii icabında zayi olan delilleri tesbit için

şahit de dinleyebilir" düzenlemesi yer almaktadır. Yerleşik Yargıtay İçtihatları ve Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü genelgeleri uyarınca anılan yasa hükmü, başka nedenlerle kaybolan icra dosyalarının ihyası hakkında da kıyasen uygulanır. Bu genelgeye göre, öncelikle zayi olduğu ileri sürülen dosyanın ilgili mahkeme veya icra dairelerinin kalem ve arşivinde titizlikle aranması, bulunamadığı takdirde düzenlenecek tutanağın onaylı bir suretinin Bakanlığa gönderilmesi, Bakanlıkça dosyanın yenilenmesine karar verilmesi halinde, bu kararın bir an önce mahallinde mutat vasıtalarla neşir ve ilan edilmesinin sağlanması, dosyanın yenilenmesine ilişkin kararın Bakanlıkça yaptırılacak Resmi Gazete ile ilanı ve kıyasen mahallinde yapılacak olan ilandan sonra, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 150. maddesi hükmünün uygulanabileceği, dava dosyaları ile icra dosyalarının zayi olması durumunda 4473 sayılı Kanun'un 3. maddesinde belirtilen kişilerin dosyanın ihyası talebi üzerine;... dosyaların yenilenmesi için gereken işlemlerin yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Somut olayda, borçlu hakkında kambiyo senetlerine mahsus icra takibine başlandığı, icra müdürlüğünün 28.04.2023 tarihli yazı cevabında icra dosyasının arşiv araştırması sırasında bulunamadığının ve arama çalışmalarının devam ettiğinin bildirildiği, Dairemizce icra dosyası ile takibin dayanağı belgelerin gönderilmesi için yazılan müzekkereye verilen cevapta ise dosyanın imha edildiğinin ve takibe dayanak belgenin icra dairesinde olmadığının bildirildiği görülmüştür.

Dosya eksiklik talebine verilen cevabi yazı ve ekleri incelendiğinde, imha edilen dosyalar arasında uyuşmazlık konusu olan İstanbul 9. İcra Müdürlüğünün 2013/33086 Esas sayılı dosyasının bulunmadığı, buna göre icra dosyası kayıp olduğu halde mahkemece icra dosyası ihya edilmeden UYAP'ta taralı olan belgeler ile zamanaşımı şikayetinin kabulü ile; İİK'nın 71/2. ve 33/a maddeleri uyarınca icranın geri bırakılmasına karar verildiği görülmüştür.

O halde, İlk Derece Mahkemesince, yukarıda açıklanan yasal düzenlemelerde belirtildiği şekilde icra dosyanın ihyasına karar verilip dosya ihya edildikten sonra borçlunun şikayeti incelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme sonucunda yazılı şekilde hüküm tesisi ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurusunun esastan reddi isabetsiz olup Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılması ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ :

Alacaklının temyiz isteminin kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nın 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nın 373/1. maddesi uyarınca, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesinin 14.05.2025 tarih ve 2024/76 Esas-2025/1426 Karar sayılı istinaf talebinin esastan reddine ilişkin kararının KALDIRILMASINA,

İstanbul 46. İcra Hukuk Mahkemesinin 23.11.2023 tarih ve 2023/368 Esas-2023/795 Karar sayılı kararının BOZULMASINA, bozma nedenine göre esasa yönelik temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 04.03.2026 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

Üye ...'ın Karşı Oy Yazısı;

6762 Sayılı TTK'nın 726. maddesinde çek için düzenlenen zamanaşımı süresi 6 ay iken, 03.02.2012 tarih ve 28193 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6273 Sayılı Kanun'un 7. maddesiyle bu süre üç yıla çıkarılmıştır. Yine, 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 Sayılı TTK'nın 6273 Sayılı Kanun'un 8. maddesi ile değişik 814. maddesine göre de çeklerde zamanaşımı süresi üç yıldır.

İlke olarak, herhangi bir kanun veya düzenleyici kural, hukuksal sonuçlarını yürürlüğe girdiği tarihten sonrası için doğurmaya başlar. Bunun doğal sonucu da, yasaların yürürlüğe girmelerinden önceki olayları etkilememeleri, yani geçmişe etkili olmamalarıdır. Yasaları uygulama durumunda bulunanlar, başta mahkemeler olmak üzere, onları geriye yürür sonuçlar doğuracak şekilde yorumlamamakla yükümlüdürler. Hukuk güvenliği bunu gerektirir. Kanun koyucu bu kaidenin aksine düzenleme yapabilir.Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun; 09.03.1988 tarih ve 1987/2-860 E., 1988/232 K.; 13.10.2004 gün ve 2004/10-528 E., 2004/533 K.; 06.04.2005 tarih ve 2005/10-183 E., 2005/241 K. sayılı kararları da aynı yöndedir.

6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Mer'iyet ve Tatbik Şekli Hakkında Kanun'un 2. maddesinde; Türk Ticaret Kanunu'nun mer'iyetinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı sürelerinin eski kanun hükmüne tâbi olacakları öngörülmüştür. Yine, 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6103 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 6/1. maddesinde de; "Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı süreleri ile hak düşürücü süreler eski hukuka tâbidir" düzenlemesi yer almaktadır. Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde Türk Ticaret Kanunu'nda zamanaşımı sürelerinin başladığı tarihe göre belirlenmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bütün bu yasal düzenlemeler ve ilkeler ışığında çekler yönünden zamanaşımı süresinin başladığı tarihte hangi yasa yürürlükte ise o yasada öngörülen zamanaşımı süresinin uygulanması gerektiği kabul edilmelidir. Buna göre, çek hakkındaki zamanaşımı süresi, ibraz süresinin bitmesi ile başlayacağına göre, çekin ibraz süresinin sona erdiği tarihte geçerli olan zamanaşımı süresinin nazara alınması zorunludur. Bu nedenle zamanaşımı süresi, 6762 Sayılı TTK'nın 726. maddesini değiştiren 6273 Sayılı Kanun'un 7. maddesinin yürürlüğe girdiği 03.02.2012 tarihinden önce ibraz süresi dolan çeklerde 6 ay, ibraz süresi bu tarihten sonra dolan çeklerde ise 3 yıldır.
Somut olayda; alacaklı tarafından borçlu aleyhine İstanbul 9. İcra Müdürlüğünün 2011/21946 Esas sayılı dosyası ile 25.09.2011 tanzim tarihli 8001166 seri nolu 275.000,00 TL bedelli, 20.09.2011 tanzim tarihli 8000951 seri nolu 244.000,00 TL bedelli 2 adet çek nedeniyle 24.11.2011 tarihinde kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapıldığı, dayanak çeklerin ibraz süresinin bitim tarihi 6273 Sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce olduğundan, anılan çekler (6) aylık zamanaşımı süresine tâbidir. Takip dosyasına ilişkin safahat bilgilerinin incelenmesinde; alacaklı tarafından 16.07.2014-17.02.2015, 25.03.2015-18.01.20 17... .01.2017-05.01.2021 tarihleri arasında zamanaşımını keser nitelikte hiçbir işlem yapılmadığı ve 6 aylık zamanaşımı süresinin birden fazla kez geçildiği görülmüştür.

Alacaklı, gerek istinaf ve gerekse de temyiz başvuru dilekçelerinde; İlk Derece Mahkemesince dosyanın fiziken incelenmediğini, icra dosyasındaki imzalı belgelerin tamamının UYAP ortamına aktarılmadığını ileri sürmüşse de; şikayet tarihine kadar ve halen takip dosyasını usûlen ihya ettirmediği gibi bu yönde somut bir kanıt da sunmadığı görülmüştür. Bu durumda mevcut delillere göre zamanaşımı itirazının yerinde olup olmadığının mahkemece tespiti gerekir.

O halde; tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararında yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanması gerektiğinden, aksi yöndeki Dairemizin sayın çoğunluğunun bozma kararına iştirak edemiyorum.04.03.2026